

Za one koji čitaju od kraja...

Poznajem mnogo ljudi (a tu ubrajam i sebe) koji novine, časopise, pa i mnoge knjige, čitaju od kraja. Nema to nikakve veze sa dramaturgijom postavljenom naglavačke. Reč je samo o 'elji da se na dembelanski način sazna esencija napisanog i tako, ako je moguće, uštedi dragoceno vreme - s kojim ionako ne znamo šta ćemo. Kada bi takav vid štednje bio moguć, onda bi, verovatno, novine imale samo poslednju stranu, a knjige samo jedan list.

A mo da je u pitanju i nedoumica: pročitati to što dr ite u ruci - ili ne pročitati? Ako vlastiti slučaj klisifikujete pod ovu hamletovsku dilemu, okrenuli ste pravu stranicu... U nadolazećim redovima osetićete miris ove knjige i lakše odlučiti da li da je zaklopite, prebacite u desnu ruku, a zatim otvorite tamo gde treba: na uvodnoj stranici prvog poglavlja!

Grooming, tj. upoznavanje sa profesijom domaćice aviona:

Pre no što obučete uniformu...

Desetine mladih devojaka širom sveta maštaju o čarobnom, glamuroznom i, kako one misle, poslu punom avanutra. Biti stjuardesa, večito u pokretu, imati svet na dlanu - njihov je najveći san. Budući da ovaj posao devojke i mladići počinju da rade još u ranoj mladosti, skloni su maštanju i ne znaju mnogo o suštini i te ini odgovornosti koju ima stjuardesa na svakom letu. Zato je izuzetno korisna uvodna reč BOJANE KOVAČEVIĆ, iskusnog instruktora za STW/STD osoblje i dugogodišnje stjuardese u evro-mediteranskom i interkontinentalnom saobraćaju JAT-a.

Teorija letenja za STW/STD:

Pre no što uđete u avion...

Deo znanja koja piloti stiču na početku letačke karijere neophodno je da upoznaju i domaćice aviona. Od njih se, naravno, ne očekuje da u kakvoj (hipotetičnoj) kriznoj situaciji same sednu za komande aviona i dovedu ga do najbli eg aerodroma... Međutim, veoma je va no da kabinsko osoblje dobro poznaje uslove u kojima se let odvija, principe zahvaljujući kojima avion leti i određene konstruktivne osobine aviona. Tako će lakše shvatiti i suštinu posla kojim se bave ljudi s kojima kabinsko osoblje najtešnje saraduje u svim fazama leta, a to su, svakako, piloti. Šta piloti misle o pozivu stjuardese saznaćete od ZORANA MODLIJA, saobraćajnog pilota i instruktora letenja.

Vazduhoplovni propisi:

Mogu, a da li i smem?

Razvoj modernog vazduhoplovstva ima relativno kratku istoriju, vezanu isključivo za dvadeseti vek. Brz razvoj vazdušnog saobraćaja nametao je potrebu za pravnim regulisanjem odnosa između učesnika u saobraćaju i uslova pod kojima se vazdušni saobraćaj odvija. Ovo poglavlje upoznaje vas sa nizom pravnih regulativa, čiji prevashodni zadatak nije da zakomplikuju život prosečnog letača, već da pod konac srede niz međuljudskih, međukompanijskih i međudravnih odnosa u složenom vazduhoplovnom svetu.

Osnovi vazduhoplovne medicine:

Od ogrebotine do udara groma

Visoko na nebu, avion je samo kapsula koja uspešno oponaša prirodni ambijent čoveka. U trenutku kada njena ljuštura popusti ili se veštački uspostavljena životna ravnoteža u njoj naruši, poznavanje osnova vazduhoplovne medicine i medicinske prve pomoći postaje stvar od prvorazrednog značaja.

Postupci u vanrednim situacijama:

Jači od sudbine

Kad stvari krenu nizbrdo, a situacija počne da izmiče kontroli, prestaje i uloga predusretljive i diskretne domaćice aviona. Stjuardesa tada postaje veličanstveni bedem između srećnog ishoda i katastrofe i između zdravog razuma i panike.

O tretmanu kabinskog osoblja u velikim kompanijama:

Izazov kabine

Ne samo putnici, već i marketinške službe avio-kompanija pogrešno shvataju ulogu stjuardese, verujući da je njena osnovna dužnost da deli obroke i osmehe, a ne da brine o bezbednosti putnika. Analize stotina avionskih nesreća pokazuju da doprinos kabinskog osoblja u stvarnim opasnostima može biti presudan - i u pozitivnom i u negativnom smislu. Da li je opravdano verovanje nekih putnika da i sami ne treba da preuzmu deo odgovornosti za sopstvenu bezbednost?

Dužnosti domaćice vazduhoplova:

Hvala što ste leteli našim avionom!

Na sreću, većina stjuardesa provede radni vek deleći putnicima osmeh, lepu reč, poneku korisnu informaciju i poslu enje. Ponekad sa njima podeli i neku sitnu brigu ili krupnu radost. Ali ni to nije uvek lako. Bar ne u početku... Jer, pored sigurnosti, bezbednosti i redovnosti avio-saobraćaja, veliki značaj ima i putnički servis u avionu. Sve avio-kompanije, kako kod nas, tako i u svetu, ula u velike napore da servis u avionu i poslu enje putnika budu što kvalitetniji, raznovrsniji i reprezentativniji. Razlog za to je, naravno, konkurencija koja vlada među kompanijama i borba za svakog putnika.

Servis i posluživanje u avionu

Kafa, čaj, sok?

Uz dopadljiv izgled, izgrađenu kulturu komuniciranja i disciplinu u pridr avanju kompanijskih procedura, od stjuardese se očekuje još jedna - samo naizgled! - „sitnica“: da savršeno zna čime, kada i kako treba poslu iti putnike.

Poznavanje aviona na kojima letite:

Koliko izlaza, u stvari, ima avion?

Odgovor na ovo pitanje glasio bi: najmanje jedan više nego što ima ulaza! Ništa čudno. U avion se, po pravilu, ulazi polagano. No ponekad (srećom, veoma retko) iz njega treba izaći što pre. Tada se otvaraju i oni izlazi koje na prvi pogled ne primećujemo...

Vazduhoplovni engleski jezik:

Bilo kuda, Welcome svuda!

Esperanto nije imao tu sreću da zavlada svetom. Engleski jezik, bar kad je o vazduhoplovstvu reč, jeste. Pa ako već ne mo emo da ga pobedimo, pridru imo mu se - ako mislimo da letimo mirne savesti. Razume se da u ovoj knjizi nije bilo mesta još i za kurs engleskog jezika: vaša je du nost, ukoliko zaista nameravate da se vinete u nebo, da ga savladate na uobičajeni način - u dobroj školi ili uz dobrog profesora. Tada će i iskorak u svet vazduhoplovnog engleskog jezika zahtevati samo mali dodatni napor.

Objavljivanja putnicima:

„Prislonite masku na lice...“

Ono što će stjuardesa saopštiti putnicima uglavnom nije prepušteno njenoj trenutnoj inspiraciji ili urođenoj elokvenciji. Većina toga je mnogo ranije pažljivo odmerena i napisana. Vazduhoplovne kompanije nazvale su knjigu sa unapred napisanim i standardizovanim objavama „Speech Manual“ i obavezale stjuardese da ih nose na svaki let.

I, konačno:

Tuđa znanja za opšta saznanja

Stručne knjige, pa makar bile i nešto lepršavije, u osnovi moraju da ostanu - stručne! Pošto ova knjiga nije ni roman, ni zbirka pripovedaka, neophodan joj je dokaz da redovi koji će biti (ili su već?) pročitani nisu posledica bujne mašte autora, nego artikulisana tekstualna partitura bazirana na znanju, iskustvu i dokazima koje neki ljudi i institucija. Ovakav alibi autoru pružila je i sledeća literatura:

Zakon o vazdušnoj plovidbi SRJ
Vazduhoplovni propisi
Zoran Modli: „Škola letenja“
Teorija letenja za STW/STD (JAT Školski centar)
Dr. Miloš Novaković: „Osnovi vazduhoplovne medicine“ (beleške sa predavanja)
Josip Lokner: „Prva medicinska pomoć“ (Zagreb 1982.)
Postupci u slučaju nuda (JAT Školski centar)
Z.Simić/Z.Simonović/Z.Milošević: „Emergency procedure“ (JAT Školski centar)
Emergency oprema (JAT VVŠ Katedra prinudnih postupaka)
Rad i dužnosti kabinskog osoblja (JAT Školski centar)
Servis i poslovanje u avionu (JAT Viša vazduhoplovna škola)
Priručnici za avione saobraćajne kategorije

Saradnici na pripremi knjige:

Ivojin Ljubenović, pomoćnik šefa pilota za bezbednost, JAT
Dr. Miloš Novaković, direktor Instituta za vazduhoplovnu medicinu JAT
Branka Jovanović, profesor-instruktor za engleski jezik i frazeologiju
Josip Modli, profesionalni pilot
Slavica Dimić, daktilograf

Fotografije:

JAT fotodokumentacija
„JAT revija“
Zoran Miler
Milan Melka
Zoran Modli
Foto studio „Tomić“, Vršac